

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2003
IV. volební období

349

Vládní návrh

na vydání

**zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
ve znění pozdějších ústavních zákonů**

V l á d n í n á v r h

ÚSTAVNÍ ZÁKON

ze dne.....2003,

kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů

Parlament se usnesl na tomto ústavním zákoně České republiky :

Čl. I

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb., ústavního zákona č. 448/2001 Sb a ústavního zákona č. 515/2002 Sb., se mění takto:

1. V čl. 25 se na konci písmena f) tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno g), které zní:
„g) dnem právní moci rozhodnutí, kterým byl poslanec nebo senátor odsouzen za úmyslný trestný čin, za který mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody.“.
2. V čl. 27 odst. 4 se věta druhá nahrazuje větou: „Odepře-li komora souhlas, je trestní stíhání po dobu trvání mandátu vyloučeno.“.
3. Čl. 40 zní:

„Čl. 40

K přijetí zákona

- a) o volbách do Parlamentu České republiky,
 - b) o volbě prezidenta republiky,
 - c) o volbách do zastupitelstev územních samosprávných celků,
 - d) o zásadách jednání a styku obou komor mezi sebou jakož i navenek,
 - e) o jednacím řádu Senátu,
 - f) o volbách do Evropského parlamentu,
 - g) o provádění referenda a
 - h) o Ústavním soudu
- je třeba, aby byl schválen Poslaneckou sněmovnou a Senátem."
4. V čl. 43 odstavce 5 a 6 znějí:
„(5) O rozhodnutích podle odstavce 4 písm. a) a b) informuje vláda neprodleně obě komory Parlamentu. Parlament může rozhodnutí vlády zrušit; ke zrušení rozhodnutí vlády postačuje nesouhlasné usnesení jedné z komor přijaté nadpoloviční většinou všech členů komory.
(6) Vláda dále rozhoduje
a) o průjezdu ozbrojených sil jiných států přes území České republiky nebo o jejich přeletu nad územím České republiky,

b) o účasti ozbrojených sil České republiky na vojenských cvičeních mimo území České republiky a o účasti ozbrojených sil jiných států na vojenských cvičeních na území České republiky.“.

5. Čl. 54 zní:

„Čl. 54

(1) Prezident republiky je hlavou státu.

(2) Prezidenta republiky volí v přímých volbách lid.“.

6. Čl. 56 zní:

„Čl. 56

(1) Volba prezidenta republiky se koná tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.

(2) Právo volit má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let.

(3) Volbu prezidenta republiky vyhláší předseda Poslanecké sněmovny nejpozději 90 dnů před jejím konáním tak, aby se první kolo voleb uskutečnilo v posledních 60 dnech volebního období úřadujícího prezidenta republiky. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, vyhlásí předseda Poslanecké sněmovny volbu prezidenta republiky do 7 dnů tak, aby se první kolo voleb uskutečnilo nejpozději do 90 dnů ode dne vyhlášení volby prezidenta republiky.“.

7. Čl. 58 zní:

„Čl. 58

(1) Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně dvacet poslanců nebo deset senátorů nebo občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice občanů podepsaná nejméně 10 000 občany České republiky, kteří dosáhli věku 18 let.

(2) Zvolen je kandidát, který získal nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů.

(3) Nezíská-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů, koná se do 14 dnů po ukončení hlasování v prvním kole druhé kolo volby.

(4) Do druhého kola postupují kandidáti, kteří se v konečném pořadí umístili na prvních dvou místech. V případě rovnosti hlasů postupují všichni takoví kandidáti.

(5) Zvolen je kandidát, který získal ve druhém kole nejvíce odevzdaných platných hlasů; v případě rovnosti hlasů se do 14 dnů po ukončení hlasování v druhém kole volby koná třetí kolo volby.

(6) Do třetího kola volby postupují kandidáti, kteří v druhém kole získali stejný počet odevzdaných platných hlasů. Zvolen je kandidát, který získá ve třetím kole nejvíce odevzdaných platných hlasů; v případě opakované rovnosti hlasů vyhlásí předseda Poslanecké sněmovny novou volbu prezidenta republiky.

(7) Další podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb prezidenta republiky a rozsah soudního přezkumu stanoví zákon.“.

8. Čl. 62 zní:

„Čl. 62

Prezident republiky

- a) jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,
- b) svolává zasedání Poslanecké sněmovny,
- c) rozpouští Poslaneckou sněmovnu,
- d) pověřuje vládu, jejíž demisi přijal, nebo kterou odvolal, vykonáváním jejích funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,
- e) jmenuje se souhlasem Senátu soudce Ústavního soudu a z nich jmenuje jeho předsedu a místopředsedy,
- f) jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu,
- g) odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo, a zahlazuje odsouzení,
- h) má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon, s výjimkou zákona ústavního,
- i) podepisuje zákony a zákonná opatření Senátu,
- j) jmenuje a odvolává na návrh Poslanecké sněmovny prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
- k) vyhláší referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii a jeho výsledek."

9. V čl. 63 odst. 1 se za písmeno e) vkládá nové písmeno f), které zní:

„f) jmenuje guvernéra, viceguvernéry a další členy Bankovní rady České národní banky,".

Dosavadní písmena f), g), h), i) a j) se označují jako písmena g), h), i), j) a k).

10. Čl. 66 zní:

„Čl. 66

(1) Pokud není úřad prezidenta republiky obsazen anebo usnese-li se Poslanecká sněmovna a Senát na tom, že prezident republiky nemůže z vážných důvodů svůj úřad vykonávat, přísluší výkon funkcí

- a) podle čl. 62 písm. a), b), c), d), e), f), j) a k) předsedovi Poslanecké sněmovny,
- b) podle čl. 63 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f), g), h), i), j) a čl. 63 odst. 2 předsedovi vlády.

(2) V době, kdy je Poslanecká sněmovna rozpuštěna, přísluší výkon funkcí podle čl. 62 písm. a), b), c), d), e), f), j) a k) předsedovi Senátu."

11. V čl. 84 se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

12. V čl. 84 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Nikdo nemůže být jmenován soudcem Ústavního soudu více než jednou."

13. V čl. 86 odstavec 1 zní:

„(1) Soudce Ústavního soudu nelze trestně stíhat bez souhlasu Senátu. Odepře-li Senát souhlas, je trestní stíhání po dobu trvání funkce soudce Ústavního soudu vyloučeno."

14. Čl. 97 zní:

„Čl. 97

(1) Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán státu.

(2) Funkční období prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu je 9 let. Nikdo nesmí zastávat funkci prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu více než dvakrát.

(3) Nejvyšší kontrolní úřad vykonává kontrolu

- a) hospodaření s majetkem státu,
- b) hospodaření podle státního rozpočtu,
- c) zákonnosti hospodaření územních samosprávných celků s jejich majetkem a zákonnosti hospodaření podle jejich rozpočtů,
- d) zákonnosti hospodaření právnických osob, které jsou příjemci zákonem stanovených povinných plateb, a hospodaření osob, které jsou příjemci dotací a jiných podpor ze státního rozpočtu nebo ze státních fondů, s těmito dotacemi a podporami,
- e) hospodaření s prostředky získanými z fondů mezinárodních vládních organizací a z rozpočtu Evropské unie.

(4) Nejvyšší kontrolní úřad předkládá Poslanecké sněmovně své stanovisko k návrhu státního rozpočtu a k návrhu státního závěrečného účtu a každoroční zprávu o své činnosti.

(5) Organizační strukturu a podrobnosti o výkonu působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu stanoví zákon.“

15. Čl. 98 zní:

„Čl. 98

(1) Česká národní banka je ústřední bankou České republiky. Do její činnosti lze zasahovat pouze zákonem nebo na základě zákona.

(2) Hlavním cílem činnosti České národní banky je péče o cenovou stabilitu.

(3) Nejvyšším řídicím orgánem České národní banky je Bankovní rada České národní banky.

(4) Funkční období členů Bankovní rady České národní banky je 6 let. Nikdo nesmí zastávat funkci člena Bankovní rady České národní banky více než dvakrát.

(5) Působnost České národní banky a další podrobnosti stanoví zákon.“

Závěrečná ustanovení

Čl. II

Předseda vlády se zmocňuje, aby ve Sbírce zákonů vyhlásil úplné znění ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, jak vyplývá z ústavních zákonů jej měnících.

Čl. III

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2004.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, je účinný více jak 10 let. Za tuto dobu prošla naše země zásadními změnami, při nichž tento základní zákon a postup podle něho měl na tyto změny výrazný vliv; Ústava jako celek se za tuto dobu osvědčila.

5 dosavadních dílčích změn Ústavy, byť v jednotlivostech významných, nemělo na celkovou koncepci Ústavy vliv. První změna, která nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2000, se týkala úpravy vyšších územních samosprávných celků, druhá změna, která nabyla účinnosti dnem 1. prosince 2000, byla přijata v souvislosti se vstupem České republiky do NATO a týkala se především vyslovování souhlasu s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo její území a s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky, třetí změna, která nabyla účinnosti dnem 1. června 2002, jednak rozšířila okruh mezinárodních smluv, jež jsou součástí právního řádu, a jednak souvisela s přípravou České republiky na přistoupení k Evropské unii, čtvrtá změna, která nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2002, zpřesnila hlavní cíl činnosti České národní banky, pátá změna, která nabyla účinnosti dnem 1. března 2003,

souvisela s přijetím ústavního zákona o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii.

Nyní předložený návrh na změnu Ústavy je ve srovnání s předchozími změnami širší, vychází z toho, že je důvodné měnit Ústavu, jestliže změna je podmíněna objektivní potřebou, přičemž se do něho promítají zkušenosti s dosavadním uplatňováním Ústavy a do navržených změn se promítá především ústavně politické hledisko. Věcný obsah navržených změn spočívá v záměru

- a) doplnit tituly pro zánik mandátu poslance nebo senátora, a to o případ, že poslanec nebo senátor byl odsouzen za úmyslný trestný čin, za který mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody,
- b) omezit dobu, po kterou nelze poslance nebo senátora trestně stíhat, jestliže komora Parlamentu nedala k jeho trestnímu stíhání souhlas, na dobu trvání mandátu, a tuto zásadu uplatnit obdobně u soudců Ústavního soudu,
- c) rozšířit případy, kdy je třeba k přijetí zákona souhlasu obou komor Parlamentu, o zákon o volbě prezidenta republiky, o zákon o volbách do Evropského parlamentu, o zákon o provádění referenda a zákon o Ústavním soudu,
- d) omezit informační povinnost vlády vůči komorám Parlamentu o jejích rozhodnutích týkajících se ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky a ozbrojených sil jiných států na území nebo nad územím České republiky na reálný rozsah případů, umožňujících efektivní kontrolu vlády Parlamentem,
- e) zapracovat přímou volbu prezidenta republiky občany a stanovit základní pravidla pro tuto volbu,
- f) upravit pravomoci prezidenta republiky, jejichž výkon nevyžaduje spolupodpis předsedy vlády, zejména v tom smyslu, že prezident republiky by jmenoval prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu nově na základě návrhu Poslanecké sněmovny,
- g) upravit pravomoci prezidenta republiky, jejichž výkon vyžaduje spolupodpis předsedy vlády, o právo jmenovat členy Bankovní rady České národní banky, což je dosud právo, jehož výkon nevyžaduje spolupodpis předsedy vlády, a nově o právo jmenovat guvernéra a viceguvernéry České národní banky,
- h) rozšířit pravomoci předsedy Poslanecké sněmovny a zčásti rozšířit a zčásti zúžit pravomoci předsedy vlády pro případ, že úřad prezidenta republiky není obsazen, nebo prezident republiky nemůže z vážných důvodů svůj úřad vykonávat, usnese-li se na tom Poslanecká sněmovna a Senát,
- i) stanovit, že nikdo nemůže být jmenován soudcem Ústavního soudu více než jednou,
- j) zpřesnit a nově vymezit působnost Nejvyššího kontrolního úřadu a vymezit 9 lety funkční období prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu s tím, že nikdo nesmí zastávat tyto funkce více než dvakrát a učinit ústavním principem postavení Bankovní rady České národní banky a funkční období člena Bankovní rady České národní banky s tím, že nikdo nesmí zastávat tuto funkci více než dvakrát.

Podrobnější odůvodnění těchto změn je uvedeno ve zvláštní části této důvodové zprávy.

Hospodářský a finanční dopad návrhu

Kromě návrhu na uplatnění přímé volby prezidenta republiky (čl. 56), nekladou ostatní navržené změny Ústavy žádné nároky na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty a nemají ani jiné hospodářské či finanční dopady.

Odhad výdajů na provedení přímé volby prezidenta republiky lze odvodit od nákladů na provádění voleb; lze tedy předpokládat, že tyto výdaje budou činit asi 500 mil. Kč. Případný dopad rozšíření působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na státní rozpočet bude posouzen v souvislosti se změnou zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu.

Zhodnocení souladu návrhu s ústavním pořádkem a mezinárodními závazky České republiky

Návrh zcela respektuje a dále rozvíjí garance podstatných náležitostí demokratického právního státu. Je proto v souladu s celkovým kontextem Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod. Není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky; navržená změna působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu odpovídá tzv. Lidské deklaraci o základních směrech finanční kontroly z roku 1977, která je sice právně nezávazným, nicméně významným dokumentem Mezinárodní organizace kontrolních úřadů.

Návrh ústavního zákona se netýká práva Evropských společenství a není s ním v rozporu.

Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1

Návrh doplňuje tituly pro zánik mandátu poslance nebo senátora o případy, kdy poslanec nebo senátor je v trestním řízení odsouzen za takové jednání, které není slučitelné s výkonem těchto veřejných funkcí. Jde o případy, o nichž lze předpokládat, že pokud by rozhodnutí soudu nabylo právní moci před volbami, nebyla by rozsudkem postižená osoba na volební kandidátce vůbec uvedena. V souvislosti s touto navrženou změnou se upozorňuje rovněž na čl. 23 odst. 3 Ústavy, v němž je upraven slib poslance a senátora, obsahující kromě jiného závazek zachovávat Ústavu a zákony. Ustanovení postihuje případy, kdy se osoba dopustí trestného jednání před vznikem mandátu, nebo v době trvání mandátu, vysloví-li komora souhlas s jejím trestním stíháním; podmínkou je, že rozhodnutí soudu nabyde právní moci v době trvání mandátu.

K bodu 2

Navržená změna nepředstavuje radikální změnu stávající imunity poslanců a senátorů. Postihuje pouze ten případ, kdy příslušná komora odepře souhlas s trestním stíháním poslance nebo senátora a jakmile mu mandát zanikne, bude moci být trestní stíhání zahájeno nebo v něm bude možno pokračovat. Po zániku mandátu se průběh trestního stíhání bude řídit obecnými předpisy bez ohledu na důvody, pro které komora odepřela vydat souhlas s trestním stíháním. Nastoluje se tak v určitém smyslu rovnováha mezi mocí zákonodárnou, kdy je respektováno rozhodnutí komory nevydat souhlas s trestním stíháním poslance a senátora, a mocí výkonnou, resp. soudní, která může uplatnit své pravomoci a odpovědnost po zániku

mandátu poslance nebo senátora. Návrh odstraňuje stav, kdy v případě nevydání souhlasu s trestním stíháním je trestní stíhání navždy vyloučeno, což v podstatě znamená, že moc zákonodárná nahrazuje v těchto případech moc soudní. Navržené ustanovení přitom neznamená, že než skončí doba trvání mandátu, může dojít k zániku trestnosti činu uplynutím promlčecí doby, neboť podle ustanovení § 67 odst. 2 písm. a) trestního zákona se do promlčecí doby nezapočítává doba, po kterou nebylo možno pachatele postavit před soud pro zákonnou překážku. Navržené ustanovení se v souladu s Listinou základních práv a svobod bude vztahovat až na případy, které nastanou po dni nabytí účinnosti novely, nikoliv na případy, kdy některá z komor před tímto dnem odepřela vydat souhlas s trestním stíháním.

K bodu 3

Návrh oproti současnému stavu konkretizuje pojem „volební zákon“ zvláště proto, že oproti tradičně chápanému obsahu tohoto pojmu nutno doplnit zákon o volbě prezidenta republiky a zákon o volbách do Evropského parlamentu. Navrženo je rovněž doplnit zákon o provádění referenda a předejít tak potřebě upravovat tuto věc speciálním ustanovením obdobně jako v čl. 6 ústavního zákona č. 515/2002 Sb., o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii. Návrh na doplnění zákona o Ústavním soudu je odůvodněn tím, že tento zákon upravuje některé prvky důležité pro vztah mezi Ústavním soudem a komorami Parlamentu.

K bodu 4

Dosavadní znění odstavců 4 a 5 v čl. 43 Ústavy vymezuje právo vlády rozhodovat o účasti ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky a účasti ozbrojených sil jiných států na území České republiky, resp. o jejich průjezdu přes území nebo o jejich přeletu nad územím České republiky. V ustanovení odstavce 6 čl. 43 Ústavy je zároveň stanovena povinnost vlády o těchto svých rozhodnutích neprodleně informovat obě komory Parlamentu, přičemž Parlament může takové rozhodnutí vlády zrušit.

V předloženém návrhu se nenavrhuje změnit rozhodovací kompetence vlády, ale omezit její informační povinnost vůči komorám Parlamentu na racionální míru. Z dosavadních zkušeností s uplatňováním této informační povinnosti vyplývá, že v některých případech splnění této informační povinnosti je formální, přičemž často neumožňuje naplnit kontrolní funkci Parlamentu, neboť operace, například přelet, již se informace týká, je mezitím již uskutečněna. Tento stav se týká přeletů, průjezdů a cvičení, kterých se uskuteční stovky ročně; rovněž informační povinnost o účasti na záchranných pracích při živelních pohromách, průmyslových nebo ekologických haváriích se jeví jako problematická a nadbytečná. Z tohoto důvodu se navrhuje na uvedené případy informační povinnost vlády vůči komorám Parlamentu nevztahovat.

K bodu 5

Záměrem návrhu je prohloubit účast občanů na rozhodování o věcech veřejných. Prezident republiky je hlavou státu, v řadě směrů jeho reprezentantem v politické rovině. Je proto namístě, v souladu s převládajícím názorem veřejnosti, zavést přímou volbu prezidenta republiky. Ustanovení, že prezident republiky není z výkonu své funkce odpovědný, není do navrženého čl. 54 převzato proto, že má pouze deklaratorní povahu, nehledě k tomu, že s ohledem na čl. 63 odst. 4 a čl. 65 odst. 2 ani zcela neodpovídá skutečnosti.

K bodu 6

Navržené základní principy volebního práva jsou shodné s principy voleb do komor Parlamentu a do zastupitelstev územních samosprávných celků. Lhůty pro vyhlášení volby prezidenta republiky a její uskutečnění jsou v odstavci 3 navrženy tak, aby při výměně osob ve funkci nedocházelo ke zbytečným časovým prodlevám.

K bodu 7

Kvóra navržená pro právo navrhnout kandidáta jsou stanovena tak, aby byl zajištěn odpovědný výběr kandidátů, založený na shodě většího počtu poslanců, senátorů nebo občanů. Počet občanů potřebných pro petici je zvolen tak, aby tato petice nebyla, ve srovnání s právem poslanců a senátorů, překážkou pro uplatnění práva občana, který není poslancem nebo senátorem, navrhnout kandidáta na funkci prezidenta republiky.

Principy volby prezidenta republiky ve třech kolech jsou navrženy tak, že téměř vylučují, že prezident republiky zvolen nebude a že bude nutno vyhlásit novou volbu.

Předpokládá se, že zvláštní zákon o volbě prezidenta republiky bude vypracován v obdobné struktuře, jakou mají další volební zákony.

Navržená ustanovení odstavců 4 a 6 používají pro druhé, resp. třetí kolo pojem „kandidát“. Tento pojem nevylučuje, že kandidát ve skutečnosti může být jen jeden, pokud se další kandidát např. kandidatury vzdá; bude věcí zákona o volbě prezidenta republiky, aby na tuto skutečnost v podrobnější úpravě pamatoval.

K bodu 8

Navržené ustanovení, které se týká nekontrasignovaných pravomocí prezidenta republiky, ve srovnání se současným stavem obsahuje tyto změny: dosavadní pravomoc jmenovat soudce Ústavního soudu se souhlasem Senátu je z legislativních důvodů navrženo přesunout z čl. 84 odst. 2, pravomoc jmenovat a odvolávat prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu je nově podmíněna návrhem Poslanecké sněmovny, k pravomoci jmenovat ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu je doplněna z důvodu komplexnosti pravomoc jmenovat předsedu a místopředsedy Nejvyššího správního soudu, k pravomoci podepisovat zákony je doplněna z důvodu komplexnosti pravomoc podepisovat zákonná opatření Senátu, z důvodu komplexnosti je doplněna pravomoc vyhlásit referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii a jeho výsledcích a vypuštěna je pravomoc jmenovat členy Bankovní rady České národní banky, a to v souvislosti s přesunem této pravomoci do čl. 63 Ústavy.

Ingerence Poslanecké sněmovny do jmenování prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu je navržena k posílení objektivizace pohledu při obsazování funkcí v této ústavní instituci mající úzký vztah k Poslanecké sněmovně.

Ustanovení písmen e) a f) předpokládá pouze „jmenování“, neboť u soudců Ústavního soudu se podle zvláštního zákona uplatňuje institut zániku funkce soudce a pokud jde o odvolání předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, měla by tato věc být ponechána rovněž úpravě ve zvláštním zákoně.

K bodu 9

Účelem návrhu je při zachování nezávislého postavení České národní banky v její praktické činnosti objektivizovat pohled při obsazování funkcí v této instituci, jež vedle vlády a ve spolupráci s ní významně působí v ekonomické oblasti a ovlivňuje ji.

K bodu 10

Nové znění čl. 66, řešící výkon funkcí v případě, že úřad prezidenta republiky není obsazen nebo nemůže-li prezident republiky z vážných důvodů svůj úřad vykonávat, zpřesňuje dikci úvodní části ustanovení odstavce 1, reaguje na změny navržené v čl. 62 a 63 a dále, v podstatě z praktických důvodů rozšiřuje tyto pravomoci u předsedy Poslanecké sněmovny: jmenovat předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, jmenovat a odvolávat prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu a vyhlašovat referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii a u předsedy vlády: vyhlašovat volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu, jmenovat a povyšovat generály a jmenovat guvernéra, viceguvernéry a další členy Bankovní rady České národní banky, a to v souvislosti se zapracováním této pravomoci do čl. 63 (dosud v případech podle čl. 66 měl právo jmenovat členy Bankovní rady České národní banky předseda Poslanecké sněmovny).

Navrženo je nezpracovat v případech podle čl. 66 právo udělovat amnestii, které v těchto případech dosud náleží předsedovi vlády.

K bodu 11

Návrh je vyvolán zapracováním ustanovení čl. 84 odst. 2 ze systematických důvodů do čl. 62 písm. e).

K bodu 12

Návrh vychází z mezinárodního srovnání a jeho účelem je posílit nezávislost ústavních soudců a předejít některým negativním vlivům, jež by mohly oslabit nezbytnou autoritu Ústavního soudu.

K bodu 13

Návrh na změnu imunity ústavních soudců je identický s návrhem na změnu imunity poslanců a senátorů, obsaženým v bodě 2 návrhu novely.

K bodu 14

Nezávislost Nejvyššího kontrolního úřadu („NKÚ“) je znakem jeho postavení, nezbytným k tomu, aby mohl plnit svou funkci, to je poskytovat objektivní pohled na hospodaření s veřejnými prostředky. K tomu nesmí být závislý na subjektech, jejichž hospodaření kontroluje a nikdo mu nesmí dát pokyn, u koho a jakým způsobem bude v

mezích své působnosti kontrolu vykonávat; v tomto smyslu není závislý na žádném ze státních orgánů.

Dosavadní působnost NKÚ je Ústavou omezena na kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu. Tento Ústavou vymezený okruh působnosti NKÚ se z hlediska potřeby zkvalitnit kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky specializovaným kontrolním orgánem jeví jako nedostatečný. Proto se navrhuje tuto působnost rozšířit na kontrolu hospodaření s majetkem územních samosprávných celků, a to, s ohledem na jejich samosprávné postavení, z hlediska dodržování zákonnosti při tomto hospodaření, na kontrolu hospodaření právnických osob, které jsou příjemci zákonem stanovených povinných plateb, k nimž v současné době patří zdravotní pojišťovny, a rovněž na kontrolu hospodaření s prostředky získanými z fondů mezinárodních organizací, to je zejména z fondů Evropských společenství, které mají rovněž povahu veřejných prostředků; z důvodu odstranění pochybností se zároveň výslovně zmiňují prostředky z rozpočtu Evropské unie. Zakládána působnost NKÚ kontrolovat hospodaření s majetkem územních samosprávných celků, kdy kontrola bude prováděna výběrovým způsobem na základě plánu kontrolní činnosti NKÚ, nevylučuje, aby prostým zákonem byla upravena systematická kontrola hospodaření územních samosprávných celků, prováděná jinými orgány.

Působnost NKÚ je navržena tak, aby meze jeho působnosti byly vzhledem k jeho postavení relativně přesně vymezeny již v Ústavě. Návrh ve srovnání se současným stavem rovněž precizuje působnost NKÚ v těchto směrech: pojem „kontrola plnění státního rozpočtu“ nahrazuje pojmem „kontrola hospodaření podle státního rozpočtu“ se záměrem vyjádřit, že předmětem kontroly má být jak péče o příjmovou stránku státního rozpočtu, tak kontrola výdajů ze státního rozpočtu a dále návrh výslovně jako předmět kontroly uvádí kontrolu dotací se záměrem vyjádřit, že kontrolu dotací nelze omezit jen na postup státního orgánu, který o poskytnutí dotace rozhoduje.

Navrženo je rovněž stanovit, že NKÚ předkládá Poslanecké sněmovně nejen stanovisko k návrhu státního závěrečného účtu, jako dosud, ale i stanovisko k návrhu státního rozpočtu, a to se záměrem využít poznatky NKÚ z jeho kontrolní činnosti při posuzování návrhu státního rozpočtu Poslaneckou sněmovnou.

Dále je navrženo zapracovat do Ústavy časové omezení funkčního období prezidenta a viceprezidenta NKÚ, které je dosud obsaženo pouze v ustanovení § 10 odst. 2 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, a zároveň k posílení funkčnosti a nezávislosti NKÚ stanovit, že nikdo nemůže tyto funkce zastávat více než dvakrát.

V souvislosti s novým zněním čl. 97 bylo rovněž zvažováno, zda NKÚ ponechat monokratickým orgánem, v jehož čele stojí prezident NKÚ, anebo jej konstruovat jako orgán řízený kolektivně, tj. Kolegiem NKÚ. Po zvážení výhod a nevýhod těchto řešení navrhuje se ponechat v tomto směru dosavadní stav.

K bodu 15

Navržená úprava zpřesňuje dosavadní text č. 98 Ústavy, především však zapracovává, obdobně jako je tomu v čl. 97 u Nejvyššího kontrolního úřadu, funkční období členů

Bankovní rady České národní banky a zásadu, že nikdo nemůže zastávat funkci člena Bankovní rady více než dvakrát, přímo do Ústavy, což jsou věci, které jsou dosud upraveny pouze v ustanovení § 6 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Jako ústavní princip je dále navrženo upravit postavení Bankovní rady České národní banky, které je dosud vyjádřeno pouze v ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb.

K čl. II

Vzhledem k rozsahu navržených změn a předchozím novelám Ústavy se navrhuje, aby bylo vyhlášeno její úplné znění.

K čl. III

Den nabytí účinnosti novely Ústavy se navrhuje k 1. lednu 2004 s přihlédnutím k délce legislativního procesu.

V Praze dne 4. června 2003

předseda vlády

místopředseda vlády
a ministr spravedlnosti

Ú P L N Ě Z N Ě N Í

navrženou novelou dotčených částí ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
ve znění pozdějších ústavních zákonů, s vyznačením navrhovaných změn

Čl. 25

Mandát poslance nebo senátora zaniká

- a) odepřením slibu nebo složením slibu s výhradou,
- b) uplynutím volebního období,
- c) vzdáním se mandátu,
- d) ztrátou volitelnosti,
- e) u poslanců rozpuštěním Poslanecké sněmovny,
- f) vznikem neslučitelnosti funkcí podle čl. 22, **nebo**
- g) **dnem právní moci rozhodnutí, kterým byl poslanec nebo senátor odsouzen za úmyslný trestný čin, za který mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody.**

Čl. 27

(1) Poslance ani senátora nelze postihnout pro hlasování v Poslanecké sněmovně nebo Senátu nebo jejich orgánech.

(2) Za projevy učiněné v Poslanecké sněmovně nebo Senátu nebo v jejich orgánech nelze poslance nebo senátora trestně stíhat. Poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomoci komory, jejímž je členem.

(3) Za přestupky poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomoci komory, jejímž je členem, pokud zákon nestanoví jinak.

(4) Poslance ani senátora nelze trestně stíhat bez souhlasu komory, jejímž je členem. ~~Odepře-li komora souhlas, je trestní stíhání navždy vyloučeno.~~ **Odepře-li komora souhlas, je trestní stíhání po dobu trvání mandátu vyloučeno.**

(5) Poslance nebo senátora lze zadržet, jen byl-li dopaden při spáchání trestného činu nebo bezprostředně poté. Příslušný orgán je povinen zadržení ihned oznámit předsedovi komory, jejímž je zadržovaný členem; nedá-li předseda komory do 24 hodin od zadržení souhlas k odevzdání zadržovaného soudu, je příslušný orgán povinen ho propustit. Na své první následující schůzi komora rozhodne o přípustnosti stíhání s konečnou platností.

Čl. 40

~~K přijetí volebního zákona a zákona o zásadách jednání a styku obou komor mezi sebou, jakož i navenek a zákona o jednacím řádu Senátu je třeba, aby byl schválen Poslaneckou sněmovnou a Senátem.~~

Čl. 40

K přijetí zákona

- i) o volbách do Parlamentu České republiky,
- j) o volbě prezidenta republiky,
- k) o volbách do zastupitelstev územních samosprávných celků,
- l) o zásadách jednání a styku obou komor mezi sebou jakož i navenek,
- m) o jednacím řádu Senátu,

- n) o volbách do Evropského parlamentu,
 - o) o provádění referenda a
 - p) o Ústavním soudu
- je třeba, aby byl schválen Poslaneckou sněmovnou a Senátem.

Čl. 43

(1) Parlament rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.

(2) Parlament rozhoduje o účasti České republiky v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem.

(3) Parlament vyslovuje souhlas

- a) s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky,
- b) s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky, nejsou-li taková rozhodnutí vyhrazena vládě.

(4) Vláda rozhoduje o vyslání ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky a o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky, a to nejdéle na dobu 60 dnů, jde-li o

- a) plnění závazků z mezinárodních smluv o společné obraně proti napadení,
- b) účast na mírových operacích podle rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, a to se souhlasem přijímajícího státu,
- c) účast na záchranných pracích při živelních pohromách, průmyslových nebo ekologických haváriích.

~~(5) Vláda dále rozhoduje~~

- ~~a) o průjezdu ozbrojených sil jiných států přes území České republiky nebo o jejich přeletu nad územím České republiky,~~
- ~~b) o účasti ozbrojených sil České republiky na vojenských evičeních mimo území České republiky a o účasti ozbrojených sil jiných států na vojenských evičeních na území České republiky.~~

~~(6) O rozhodnutích podle odstavců 4 a 5 informuje vláda neprodleně obě komory Parlamentu. Parlament může rozhodnutí vlády zrušit; ke zrušení rozhodnutí vlády postačuje nesouhlasné usnesení jedné z komor přijaté nadpoloviční většinou všech členů komory.~~

(5) O rozhodnutích podle odstavce 4 písm. a) a b) informuje vláda neprodleně obě komory Parlamentu. Parlament může rozhodnutí vlády zrušit; ke zrušení rozhodnutí vlády postačuje nesouhlasné usnesení jedné z komor přijaté nadpoloviční většinou všech členů komory.

(6) Vláda dále rozhoduje

- c) o průjezdu ozbrojených sil jiných států přes území České republiky nebo o jejich přeletu nad územím České republiky,
- d) o účasti ozbrojených sil České republiky na vojenských cvičeních mimo území České republiky a o účasti ozbrojených sil jiných států na vojenských cvičeních na území České republiky.

HLAVA TŘETÍ
Moc výkonná

Prezident republiky

~~Čl. 54~~

- ~~(1) Prezident republiky je hlavou státu.~~
- ~~(2) Prezidenta republiky volí Parlament na společné schůzi obou komor.~~
- ~~(3) Prezident republiky není z výkonu své funkce odpovědný.~~

Čl. 54

- (1) Prezident republiky je hlavou státu.**
- (2) Prezidenta republiky volí v přímých volbách lid.**

~~Čl. 55~~

~~Prezident republiky se ujímá úřadu složením slibu. Volební období prezidenta republiky trvá pět let a začíná dnem složení slibu.~~

~~Čl. 56~~

~~Volba se koná v posledních třiceti dnech volebního období úřadujícího prezidenta republiky. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, koná se volba do třiceti dnů.~~

Čl. 56

(1) Volba prezidenta republiky se koná tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.

(2) Právo volit má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let.

(3) Volbu prezidenta republiky vyhláší předseda Poslanecké sněmovny nejpozději 90 dnů před jejím konáním tak, aby se první kolo voleb uskutečnilo v posledních 60 dnech volebního období úřadujícího prezidenta republiky. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, vyhlásí předseda Poslanecké sněmovny volbu prezidenta republiky do 7 dnů tak, aby se první kolo voleb uskutečnilo nejpozději do 90 dnů ode dne vyhlášení volby prezidenta republiky.

Čl. 57

- (1) Prezidentem republiky může být zvolen občan, který je volitelný do Senátu.
- (2) Nikdo nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou.

Čl. 58

- ~~(1) Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně deset poslanců nebo deset senátorů.~~
- ~~(2) Prezidentem republiky je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců i nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů.~~
- ~~(3) Nezíská-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a všech senátorů, koná se do čtrnácti dnů druhé kolo volby.~~
- ~~(4) Do druhého kola postupuje kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, a kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Senátu.~~
- ~~(5) Je-li více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, nebo více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Senátu, sečtou se hlasy odevzdané pro ně v obou komorách. Do druhého kola postupuje kandidát, který takto získal nejvyšší počet hlasů.~~
- ~~(6) Zvolen je kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců i nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů.~~
- ~~(7) Nebyl-li prezident republiky zvolen ani ve druhém kole, koná se do čtrnácti dnů třetí kolo volby, v němž je zvolen ten z kandidátů druhého kola, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců a senátorů.~~
- ~~(8) Nebyl-li prezident republiky zvolen ani ve třetím kole, konají se nové volby.~~

Čl. 58

- (1) Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně dvacet poslanců nebo deset senátorů nebo občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice občanů podepsaná nejméně 10 000 občany České republiky, kteří dosáhli věku 18 let.**
- (2) Zvolen je kandidát, který získal nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů.**
- (3) Nezíská-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů, koná se do 14 dnů po ukončení hlasování v prvním kole druhé kolo volby.**
- (4) Do druhého kola postupují kandidáti, kteří se v konečném pořadí umístili na prvních dvou místech. V případě rovnosti hlasů postupují všichni takoví kandidáti.**

(5) Zvolen je kandidát, který získal ve druhém kole nejvíce odevzdaných platných hlasů; v případě rovnosti hlasů se do 14 dnů po ukončení hlasování v druhém kole volby koná třetí kolo volby.

(6) Do třetího kola volby postupují kandidáti, kteří v druhém kole získali stejný počet odevzdaných platných hlasů. Zvolen je kandidát, který získá ve třetím kole nejvíce odevzdaných platných hlasů; v případě opakované rovnosti hlasů vyhlásí předseda Poslanecké sněmovny novou volbu prezidenta republiky.

(7) Další podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb prezidenta republiky a rozsah soudního přezkumu stanoví zákon.

Čl. 59

(1) Prezident republiky složí slib do rukou předsedy Poslanecké sněmovny na společné schůzi obou komor.

(2) Slib prezidenta republiky zní: „Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.“

Čl. 60

Odmítne-li prezident republiky složit slib nebo složí-li slib s výhradou, hledí se na něho, jako by nebyl zvolen.

Čl. 61

Prezident republiky se může vzdát svého úřadu do rukou předsedy Poslanecké sněmovny.

Čl. 62

Prezident republiky

- ~~a) jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,~~
- ~~b) svolává zasedání Poslanecké sněmovny,~~
- ~~c) rozpouští Poslaneckou sněmovnu,~~
- ~~d) pověřuje vládu, jejíž demisi přijal nebo kterou odvolal, vykonáváním jejích funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,~~
- ~~e) jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy,~~
- ~~f) jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu,~~
- ~~g) odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo, a zahlazuje odsouzení,~~
- ~~h) má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního,~~
- ~~i) podepisuje zákony,~~
- ~~j) jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,~~

- ~~k) jmenuje členy Bankovní rady České národní banky,~~
- ~~l) vyhláší referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii a jeho výsledek.~~

Čl. 62

Prezident republiky

- l) jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,
- m) svolává zasedání Poslanecké sněmovny,
- n) rozpouští Poslaneckou sněmovnu,
- o) pověřuje vládu, jejíž demisi přijal, nebo kterou odvolal, vykonáváním jejich funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,
- p) jmenuje se souhlasem Senátu soudce Ústavního soudu a z nich jmenuje jeho předsedu a místopředsedy,
- q) jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu,
- r) odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo, a zahlazuje odsouzení,
- s) má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon, s výjimkou zákona ústavního,
- t) podepisuje zákony a zákonná opatření Senátu,
- u) jmenuje a odvolává na návrh Poslanecké sněmovny prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
- v) vyhláší referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii a jeho výsledek.

Čl. 63

(1) Prezident republiky dále

- a) zastupuje stát navenek,
- b) sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; sjednávání mezinárodních smluv může přenést na vládu nebo s jejím souhlasem na její jednotlivé členy,
- c) je vrchním velitelem ozbrojených sil,
- d) přijímá vedoucí zastupitelských misí,
- e) pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí,
- f) jmenuje guvernéra, viceguvernéry a další členy Bankovní rady České národní banky,**
- ~~g) vyhláší volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu,~~
- ~~h) jmenuje a povyšuje generály,~~
- ~~h) i) propůjčuje a uděluje státní vyznamenání, nezmocní-li k tomu jiný orgán,~~
- ~~j) j) jmenuje soudce,~~
- ~~j) k) má právo udělovat amnestii.~~

(2) Prezidentovi republiky přísluší vykonávat i pravomoci, které nejsou výslovně v ústavním zákoně uvedeny, stanoví-li tak zákon.

(3) Rozhodnutí prezidenta republiky vydané podle odstavců 1 a 2 vyžaduje ke své platnosti spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády.

(4) Za rozhodnutí prezidenta republiky, které vyžaduje spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády, odpovídá vláda.

Čl. 64

(1) Prezident republiky má právo účastnit se schůzí obou komor Parlamentu, jejich výborů a komisí. Udělí se mu slovo, kdykoliv o to požádá.

(2) Prezident republiky má právo účastnit se schůzí vlády, vyžádat si od vlády a jejích členů zprávy a projednávat s vládou nebo s jejími členy otázky, které patří do jejich působnosti.

Čl. 65

(1) Prezidenta republiky nelze zadržet, trestně stíhat ani stíhat pro přestupek nebo jiný správní delikt.

(2) Prezident republiky může být stíhán pro velezradu, a to před Ústavním soudem na základě žaloby Senátu. Trestem může být ztráta prezidentského úřadu a způsobilosti jej znovu nabýt.

(3) Trestní stíhání pro trestné činy spáchané po dobu výkonu funkce prezidenta republiky je navždy vyloučeno.

Čl. 66

~~Uvolní-li se úřad prezidenta republiky a nový prezident republiky ještě není zvolen nebo nesložil slib, rovněž nemůže-li prezident republiky svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat a usnese-li se na tom Poslanecká sněmovna a Senát, přísluší výkon funkcí podle čl. 63 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), h), i), j), čl. 63 odst. 2 předsedovi vlády. Předsedovi Poslanecké sněmovny přísluší v době, kdy předseda vlády vykonává vymezené funkce prezidenta republiky, výkon funkcí prezidenta republiky podle čl. 62 písm. a), b), c), d), e), k), l); uvolní-li se úřad prezidenta republiky v době, kdy je Poslanecká sněmovna rozpuštěna, přísluší výkon těchto funkcí předsedovi Senátu.~~

Čl. 66

(1) Pokud není úřad prezidenta republiky obsazen anebo usnese-li se Poslanecká sněmovna a Senát na tom, že prezident republiky nemůže z vážných důvodů svůj úřad vykonávat, přísluší výkon funkcí

- c) podle čl. 62 písm. a), b), c), d), e), f), j) a k) předsedovi Poslanecké sněmovny,**
- d) podle čl. 63 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f), g), h), i), j) a čl. 63 odst. 2 předsedovi vlády.**

(2) V době, kdy je Poslanecká sněmovna rozpuštěna, přísluší výkon funkcí podle čl. 62 písm. a), b), c), d), e), f), j) a k) předsedovi Senátu.

Ústavní soud

Čl. 83

Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti.

Čl. 84

(1) Ústavní soud se skládá z 15 soudců, kteří jsou jmenováni na dobu deseti let.

~~(2) Soudce Ústavního soudu jmenuje prezident republiky se souhlasem Senátu.~~

~~(3)~~ (2) Soudcem Ústavního soudu může být jmenován bezúhonný občan, který je volitelný do Senátu, má vysokoškolské právnické vzdělání a byl nejméně deset let činný v právnickém povolání.

(3) Nikdo nemůže být jmenován soudcem Ústavního soudu více než jednou.

Čl. 85

(1) Složením slibu do rukou prezidenta republiky se soudce Ústavního soudu ujímá své funkce.

(2) Slib soudce Ústavního soudu zní: „Slibuji na svou čest a svědomí, že budu chránit neporušitelnost přirozených práv člověka a práv občana, řídit se ústavními zákony a rozhodovat podle svého nejlepšího přesvědčení nezávisle a nestranně.“

(3) Odmítne-li soudce složit slib nebo složí-li slib s výhradou, hledí se na něho, jako by nebyl jmenován.

Čl. 86

~~(1) Soudce Ústavního soudu nelze trestně stíhat bez souhlasu Senátu. Odepře-li Senát souhlas, je trestní stíhání navždy vyloučeno.~~

(1) Soudce Ústavního soudu nelze trestně stíhat bez souhlasu Senátu. Odepře-li Senát souhlas, je trestní stíhání po dobu trvání funkce soudce Ústavního soudu vyloučeno.

(2) Soudce Ústavního soudu lze zadržet jen, byl-li dopaden při spáchání trestného činu, anebo bezprostředně poté. Příslušný orgán je povinen zadržení ihned oznámit předsedovi Senátu. Nedá-li předseda Senátu do 24 hodin od zadržení souhlas k odevzdání zadrženého soudu, je příslušný orgán povinen ho propustit. Na své první následující schůzi Senát rozhodne o přípustnosti trestního stíhání s konečnou platností.

(3) Soudce Ústavního soudu má právo odepřít svědectví o skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce, a to i poté, kdy přestal být soudcem Ústavního soudu.

Čl. 87

(1) Ústavní soud rozhoduje

- a) o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem,
- b) o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem,
- c) o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu,
- d) o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod,
- e) o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci ověření volby poslance nebo senátora,
- f) *v pochybnostech o ztrátě volitelnosti a o neslučitelnosti výkonu funkcí poslance nebo senátora podle čl. 25,*
- g) o ústavní žalobě Senátu proti prezidentu republiky podle čl. 65 odst. 2,
- h) o návrhu prezidenta republiky na zrušení usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu podle čl. 66,
- i) o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu, které je pro Českou republiku závazné, pokud je nelze provést jinak,
- j) o tom, zda rozhodnutí o rozpuštění politické strany nebo jiné rozhodnutí týkající se činnosti politické strany je ve shodě s ústavními nebo jinými zákony,
- k) spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřisluší-li podle zákona jinému orgánu,
- l) o opravném prostředku proti rozhodnutí prezidenta republiky, že referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii nevyhlásí,
- m) o tom, zda postup při provádění referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii je v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a se zákonem vydaným k jeho provedení.

(2) Ústavní soud dále rozhoduje o souladu mezinárodní smlouvy podle čl. 10a a čl. 49 s ústavním pořádkem, a to před její ratifikací. Do rozhodnutí Ústavního soudu nemůže být smlouva ratifikována.

(3) Zákon může stanovit, že namísto Ústavního soudu rozhoduje Nejvyšší správní soud

- a) o zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu se zákonem,
- b) spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřisluší-li podle zákona jinému orgánu.

Čl. 88

(1) Zákon stanoví, kdo a za jakých podmínek je oprávněn podat návrh na zahájení řízení a další pravidla o řízení před Ústavním soudem.

(2) Soudci Ústavního soudu jsou při svém rozhodování vázáni pouze ústavním pořádkem a zákonem podle odstavce 1.

Čl. 89

(1) Rozhodnutí Ústavního soudu je vykonatelné, jakmile bylo vyhlášeno způsobem stanoveným zákonem, pokud Ústavní soud o jeho vykonatelnosti nerozhodl jinak.

(2) Vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby.

(3) Rozhodnutí Ústavního soudu, kterým byl podle čl. 87 odst. 2 vysloven nesoulad mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem, brání ratifikaci smlouvy do doby, než bude nesoulad odstraněn.

HLAVA PÁTÁ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD

Čl. 97

~~(1) Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán. Vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu.~~

~~(2) Prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu jmenuje prezident republiky na návrh Poslanecké sněmovny.~~

~~(3) Postavení, působnost, organizační strukturu a další podrobnosti stanoví zákon.~~

Čl. 97

(1) Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán státu.

(2) Funkční období prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu je 9 let. Nikdo nesmí zastávat funkci prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu více než dvakrát.

(3) Nejvyšší kontrolní úřad vykonává kontrolu

- f) hospodaření s majetkem státu,**
- g) hospodaření podle státního rozpočtu,**
- h) zákonnosti hospodaření územních samosprávných celků s jejich majetkem a zákonnosti hospodaření podle jejich rozpočtů,**
- i) zákonnosti hospodaření právnických osob, které jsou příjemci zákonem stanovených povinných plateb, a hospodaření osob, které jsou příjemci dotací a jiných podpor ze státního rozpočtu nebo ze státních fondů, s těmito dotacemi a podporami,**
- j) hospodaření s prostředky získanými z fondů mezinárodních vládních organizací a z rozpočtu Evropské unie.**

(4) Nejvyšší kontrolní úřad předkládá Poslanecké sněmovně své stanovisko k návrhu státního rozpočtu a k návrhu státního závěrečného účtu a každoroční zprávu o své činnosti.

(5) Organizační strukturu a podrobnosti o výkonu působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu stanoví zákon.

HLAVA ŠESTÁ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Čl. 98

~~(1) Česká národní banka je ústřední bankou státu. Hlavním cílem její činnosti je péče o cenovou stabilitu; do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona.~~

~~(2) Postavení, působnost a další podrobnosti stanoví zákon.~~

Čl. 98

(1) Česká národní banka je ústřední bankou České republiky. Do její činnosti lze zasahovat pouze zákonem nebo na základě zákona.

(2) Hlavním cílem činnosti České národní banky je péče o cenovou stabilitu.

(3) Nejvyšším řídicím orgánem České národní banky je Bankovní rada České národní banky.

(4) Funkční období členů Bankovní rady České národní banky je 6 let. Nikdo nesmí zastávat funkci člena Bankovní rady České národní banky více než dvakrát.

(5) Působnost České národní banky a další podrobnosti stanoví zákon.